

Närpiön kaupungin kuntastrategia 2026 - 2029

Kaupunginvaltuuston hyväksymä 8.12.2025

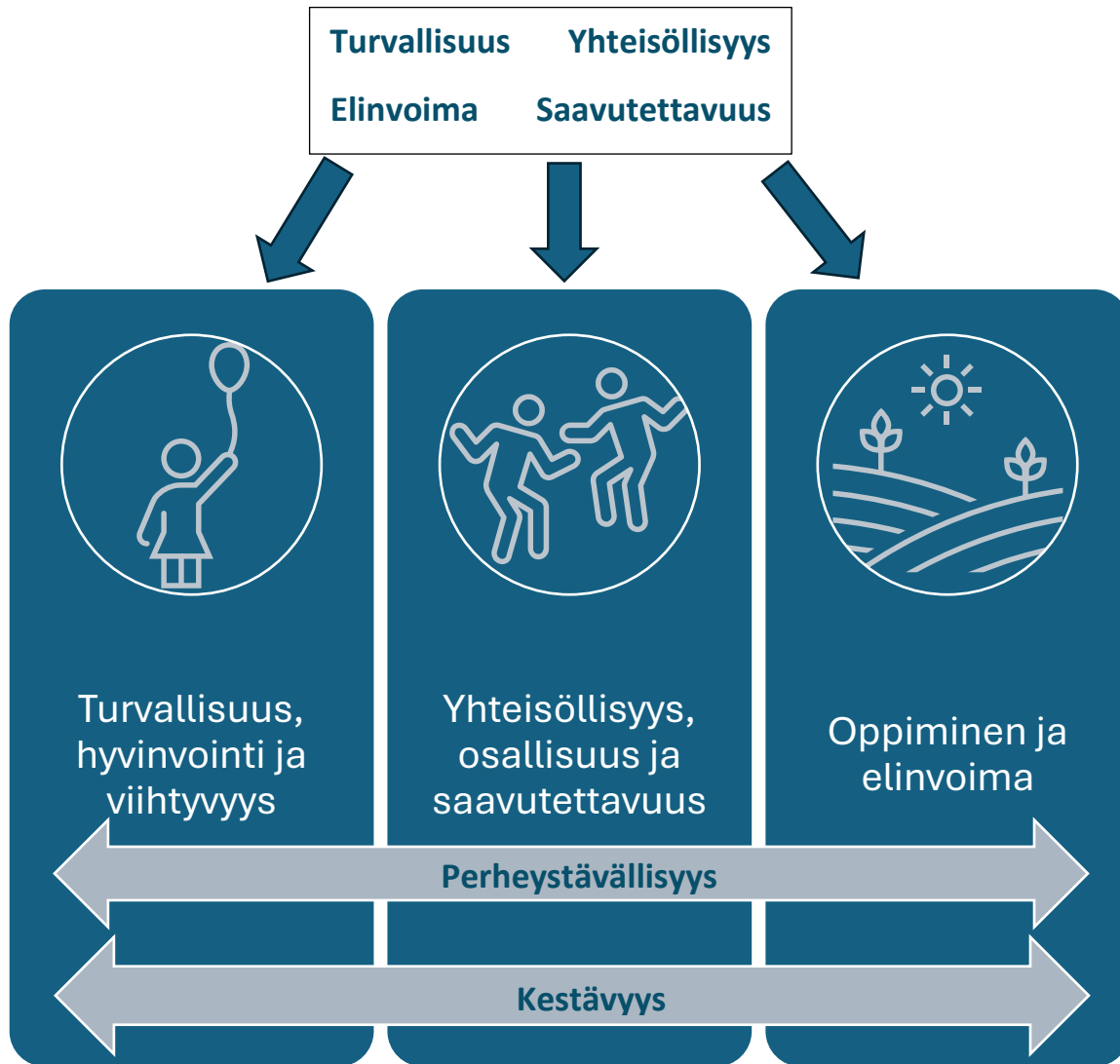
Sisällysluettelo

1. Motto, arvopohja, läpileikkaavat teemat ja visio vuosille 2026 - 2029.....	3
2. Painopistealueet 2026-2029.....	4
2.1 Turvallisuus, hyvinvointi ja viihtyvyys.....	4
2.2 Yhteisöllisyys, osallisuus ja saavutettavuus.....	5
2.3 Oppiminen ja elinvoima.....	6
3. Seuranta ja arviointi.....	7
4. Kuntastrategiamme tausta ja tarkoitus	7
5. Toimintaympäristöanalyysi.....	9
6. Paikallinen tilannekuva	10
6.1 Elinkeinoelämä	10
6.2 Väestö	11
6.3 Ympäristö.....	12
6.4 Maantieteellinen sijainti	12
7. Paikallisten kohderyhmien visiot Närpiöstä 2030	13
7.1 Lapset ja nuoret	13
7.2 Asukastyöpaja.....	14
7.3 Asukaskysely	15
7.4 Työpaja yrittäjille	16
7.5 Kaupungin henkilöstö	16

1. Motto, arvopohja, läpileikkaavat teemat ja visio vuosille 2026 - 2029

Arvopohja ja visio on muotoiltu asukkaille, luottamushenkilöille ja esimiehille pidettyjen työpajojen yhteydessä vahvimmin esille tulleiden asioiden pohjalta, huomioiden myös asukkaille ja henkilöstölle suunnatuissa kyselyissä eniten kannatusta saaneet perusarvot.

Närpiön kaupungin arvopohja voidaan tiivistää mottoon **Yhdessä eteenpäin** ja avainarvojamme ovat:

Kuva 1. Kuntastrategian arvomaailman, läpileikkaavien teemojen ja painopistealueiden suhteet toisiinsa.

Perheystävällisyys ja **kestävyys** ovat läpileikkaavia ja toistuvia teemoja kuntastrategiassa. Tämä tarkoittaa, että niihin liittyviä tavoitteita sisältyy kaikkiin painopistealueisiin.

Yksi keskeisistä teemoista on **perheystävällinen kunta**, joka voidaan jakaa neljään osa-alueeseen: turvallisuus ja hyvinvointi, osallisuus ja yhdenvertaisuus, oppiminen ja kehitys, sekä lapsen edun arviointi ja aktiivisen vanhemmuuden tukeminen erityisesti lapsen oppimiseen ja vapaa-aikaan liittyen.

Keskeinen **kestävyyden** teema perustuu Yhdistyneiden kansakuntien kestävän kehityksen tavoitteisiin (Agenda 2030), ja se jakautuu Närpiön kaupungin strategiassa neljään osa-alueeseen, jotka ovat sosiaalinen kestävyys, ympäristön kestävyys, taloudellinen kestävyys ja kulttuurinen kestävyys.

Visio

Närpiö on turvallinen, perheystävällinen, luonnonläheinen, elinvoimainen ja innovaatio-suuntautunut maaseutukaupunki, jossa keskeistä on ihmisen hyvinvointi. Viestimme avoimesti ymmärtääksemme ja osallistaaksemme toisiamme ja markkinoidaksemme paikkakuntamme tarjoamia mahdollisuuksia. Arvostamme yrittäjyyttä ja panostamme monipuolisiin koulutuspolkuihin ja laajaan vapaa-ajanviettomahdollisuuksien tarjontaan.

2. Painopistealueet 2026-2029

Asukkaille, luottamushenkilöille, esimiehille ja yrittäjille järjestetyissä työpajoissa sekä nuorille, henkilöstölle ja asukkaille suunnatuissa kyselyissä esiin nousseet näkemykset sekä lasten antama palaute ovat tuottaneet seuraavat painopistealueet ja tavoitteet.

2.1 Turvallisuus, hyvinvointi ja viihtyvyys

Turvallisuus

Osallistamalla, yhdenvertaisella kohtelulla ja inklusiolla rakennamme yhdessä kaikille asukkaillemme turvallisen kaupungin. Haluamme, että tämä koskee niin päätöksentekoprosesseja kuin asukkaiden, yritysten, yhdistysten ja muiden organisaatioiden välistä vuorovaikutusta. Kaupunki vahvistaa viestintää koskien ennakoivaa varautumista. Lasten ja nuorten kohdalla etusijalla on turvallisuutta vahvistava viestintä. Digitalisoituvassa yhteiskunnassamme tietoturva ja kyberturvallisuus on huomioitava järjestelmällisesti.

Panostamme jatkuvasti asukkaiden hyvinvointia edistäviin ja turvallisuutta lisääviin toimiin, kuten liikenneturvallisuuteen. Työllisyysalue tukee työvoiman turvallista rekrytointia.

Hyvinvointi

Ihmisen hyvinvointi syntyy vuorovaikutuksessa muiden kanssa ja on tärkeää kaikissa ikäryhmissä. Närpiön kaupunki toimii ennakoivasti tukeakseen asukkaiden ja henkilöstön hyvinvointia. Työntekijöiden kannalta etusijalla ovat hyvä viestintä, työyhteisön hyvinvointiin panostaminen ja mahdollisuuksien mukaan työjärjestelyjen joustavuus. Vastuu asukkaiden hyvinvoinnista edellyttää pitkäjänteistä investoimista elinympäristöön, hyviin elinoloihin ja työkyvyn ylläpitämiseen, kulttuurista monimuotoisuutta kunnioittaen. Tämä edellyttää toimivaa yhteistyötä hyvinvointialueen, paikallisen elinkeinoelämän ja muiden alueviranomaisten kanssa.

Tavoitteenamme on tarjota laaja valikoima kulttuuri-, liikunta-, urheilu- ja nuorisopalveluja kaikille ikäryhmille sopeutettuja ja kunnan eri osissa. Tämä edellyttää jatkossakin hyvää yhteistyötä paikallisten yhdistysten ja muiden paikallisten, alueellisten ja kansallisten järjestöjen kanssa. Haluamme pitää suhtautumisemme innovatiivisiin aloitteisiin avoimena. Ehkäisevää päihdetyötä kehitetään kattamaan kaikki ikäryhmät.

Varhaiskasvatus, perusopetus ja toisen asteen koulutukset ovat avainasemassa nuorten hyvinvoinnissa. Tarkoituksenmukaiset ja terveet toimitilat ovat edellytys käyttäjien hyvinvoinnille.

Viihtyvyys

Pysyäkseen taloudellisesti kestävällä pohjalla Närpiön kaupungin on asetettava rakennusten säännöllinen kunnossapito etusijalle. Investointeja on harkittava huolellisesti pitkän tähtäimen toimintaennusteiden, taloudellisen kestävyys ja ilmastonmuutoksen vaikutusten edellyttämän sopeutumisen perusteella.

Närpiön tulee olla viihtyisä asuinpaikka, jossa puistot ja muut ympäristöt ympäri kaupunkia innostavat liikkumaan ja tarjoavat esteettisiä elämyksiä. Sijaintimme maaseudulla lähellä luontoa ja merta on voimavara, jota voidaan tuoda selvemmin esiin. Kaupungin tulee olla houkutteleva asumisvaihtoehto laajasti useammille ja eri-ikäisille ihmisille. Siksi on oltava eri hintaluokkien asuntojen tarjontaa kunnan kaikissa osissa sekä mahdollisuus asua luonnon ja meren lähellä.

2.2 Yhteisöllisyys, osallisuus ja saavutettavuus

Yhteisöllisyys

Panostamme eri-ikäisten kohtaamispaikkoihin rakentaaksemme yhteenkuuluvuuden tunnetta ja yhteisöllisyyttä. Vapaa sivistystyö, kirjastot, kaupungin ja yhdistysten tilat ovat tärkeitä edellytyksiä tälle työlle. Ikääntynyt väestö tulisi nähdä tärkeänä voimavarana.

Pyrimme kaikessa toiminnassamme huolehtimaan, etteivät lapset joudu tilanteisiin, joissa heiltä edellytetään ikätasonsa ylittävää vastuun ottoa ja kypsyyttä.

Osallisuus

Korostamme avoimuuden, tasa-arvon ja hyvän viestinnän merkitystä myös kaupungin suurimmilla vähemmistökielillä aina kun se on mahdollista. Selkeä tiedotus ja avoimet demokraattiset prosessit luovat luottamusta kaupunkiin. Kaupungin eri toimintaohjelmien ja suunnitelmien toimenpiteet tukevat ikämyönteisesti tasa-arvoa ja yhdenvertaisuutta.

Närpiön kaupungissa perheiden, lasten ja nuorten osallisuus merkitsee selkeän ja kohderyhmälähtöisen tiedon ja säännöllisen viestinnän rakentamista. Annamme lapsille ja nuorille mahdollisuuden osallistua demokraattisiin prosesseihin. Edellytämme, että lasten ympärillä olevat aikuiset näyttävät esimerkkiä vastuullisesta kuuntelemisesta ja kunnioittavasta vuoropuhelusta.

Kaupungin vaikuttamistoimielimiä käytetään säännöllisesti kohderyhmiä koskevien päätösten valmisteluun. Toimielimiä kannustetaan myös oma-aloitteisesti tuomaan asiantuntemustaan päätöksentekoprosesseihin. Ennen perheitä, lapsia ja nuoria koskevia merkittävämpiä päätöksiä hankitaan eri tavoin kohderyhmien näkemyksiä asiaan.

Haluamme tarjota osallistavia koulutuspolkuja. Haluamme toimivan vuoropuhelun perheiden kanssa ja jaamme säännöllisesti lapsia koskevia tilasto- ja muita tietoja. Tukea vanhemmuuteen tarjotaan yhteistyössä muiden viranomaisten ja järjestöjen kanssa.

Saavutettavuus

Haluamme kehittää kaupungin toimitilojen fyysistä ja akustista saavutettavuutta kun rakennuksia kunnostetaan ja rakennetaan uutta. Kuntamme on pinta-alaltaan laaja ja toimiva infrastruktuuri on saavutettavuuden edellytys, mikä vaatii edunvalvontaa ja yhteistoimintaa valtion vastuuviranomaisten ja paikallisten tiekuntien kanssa. Asukkaille on annettava selkeää tietoa vuokrattavista tiloista ja hinnoittelun on oltava läpinäkyvää ja kohtuullista. Ikäihmisten palveluliikenne säilytetään mahdollisuuksien mukaan ennallaan ja edellytyksiä kestävän joukkoliikenteen vahvistamiseksi tulee selvittää.

Närpiön kaupungissa haluamme, että kunnallisia, alueellisia ja valtiollisia digitaalisia ratkaisuja sovelletaan niin, että ne vahvistavat sosiaalista, ekologista ja taloudellista kestävyyttä asukkaiden toimintakyvystä, iästä, kielellisestä tai sosiaalisesta asemasta riippumatta. Kielellinen saavutettavuus tulee ottaa huomioon sekä digitaalisessa että analogisessa viestinnässä. Kaupungin omien digitaalisten ratkaisujen käyttöön tulee järjestää ohjausta ja muuta tarvittavaa tukea.

2.3 Oppiminen ja elinvoima

Oppiminen

Pyrimme Närpiössä jatkuvasti parantamaan ja kehittämään kaikkea toimintaamme.

Hyvä koulutus on yksi menestyvän yhteiskunnan avaintekijöistä. Kunnan oman koulutustarjonnan tulee antaa hyvä pohja. Kehitämme yhdessä alueellisten koulutusalan toimijoiden ja elinkeinoelämän kanssa joustavia ja vetovoimaisia koulutuspolkuja asukkaidemme moninaisuuden ja paikallisen elinkeinoelämämme tarpeet huomioiden. Koulutukseen kuuluvat myös kieli- ja kulttuurisensitiivisyys, yrittäjyys, sekä välineet tuottaa innovaatioita ja panostaa ympäristön kestävyyteen.

Kehitetään tapoja pitää yhteyttä tutkintoja suorittaneisiin ja opiskelijoihin, jotka ovat muuttaneet pois paikkakunnalta.

Elinvoima

Yrittäjyys on meille Närpiössä itsestään selvä lähestymistapa. Kaupunki tukee ennakoivalla kaavoituksella ja aktiivisella maapolitiikalla mahdollisuuksia harjoittaa yritystoimintaa ja kehittyä paikallisesti. Kaupungin ja elinkeinoelämän välistä vuoropuhelua voidaan vahvistaa. Haluamme tukea paikallisten yritysten keskinäistä vuoropuhelua ja erityisesti kehitystyötä matkailuun, kiertotalouteen ja tekoälyyn liittyen. Meidän on myös tehostettava kaupungin nykyisille ja uusille asukkaille sekä yrityksille tarjoamien palvelujen markkinointia. On kiinnitettävä erityistä huomiota yrityksiin, jotka voivat täydentää elinkeinoelämäämme, työpaikkojen tarjontaa, palveluja ja kauppaa.

Keskitymme edelleen ilmaston kannalta älykkäisiin ratkaisuihin, kestävään energiantuotantoon, biodiversiteetin säilyttämiseen, jätehuoltoon ja vesiensuojeluun sekä väestön kiinnostuksen lisäämiseen näitä asioita kohtaan. Tässä myös kaupungin konserniyhtiöt ovat avainasemassa. Närpiön kaupungissa lähiruoka, kotimaisuus, ekologisuus ja ruokahävikin minimointi nähdään priorisointina omassa toiminnassa ja suhteissa yhteistyötahoihin. Uusiutuvien energiamuotojen tuottamista ja käyttöä kannustetaan, mutta niiden painotus ei saa muodostua yksipuoliseksi.

3. Seuranta ja arviointi

Kaupunginvaltuuston hyväksyttyä strategian joulukuussa 2025 alkaa sen käyttöönotto päätösten valmistelun yhteydessä. Vuoden 2026 toimintasuunnitelman valmistelussa on lähtökohtana ollut vuosien 2022-2025 strategia.

Talousarvion valmistelussa lähtökohtana on vuosien 2026-2029 kuntastrategia ja valtuusto ohjaa vuosittain työtä määrittäen painopisteiden priorisoinnit siten, että toimintasuunnitelman tavoitteet konkretisoivat strategiaa. Strategiaa voidaan näin seurata vuosittain luontevana osana toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen yhteydessä tapahtuvaa toiminnan arviointia.

Kesällä 2029 alkavan uuden toimikauden kynnyksellä strategiasta tehdään erityinen arviointi, johon uuden valtuuston strategiatyö perustuu. On tärkeää, että arvioinnissa otetaan huomioon niin luottamushenkilöiden, johtavien viranhaltijoiden, kuin muunkin henkilöstön näkökulma. Arviointiin tulisi mahdollisuuksien mukaan liittää myös muiden relevanttien sidosryhmien, kuten paikallisen elinkeinoelämän, näkökulma.

4. Kuntastrategiamme tausta ja tarkoitus

Närpiön kaupungin kuntastrategian laatimisen taustalla on kuntalain säädös, jonka mukaan kunnassa on oltava kuntastrategia, jossa valtuusto päättää kunnan toiminnan ja talouden pitkän aikavälin tavoitteista (§ 37). Kuntalain mukaan strategiassa tulee ottaa huomioon:

- kunnan asukkaiden hyvinvoinnin edistäminen,
- palvelujen järjestäminen ja tuottaminen,
- kunnan tehtäviä koskeissa laeissa säädetty palvelutavoitteet,
- omistajapolitiikka,
- henkilöstöpolitiikka,
- kunnan asukkaiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuudet,
- elinympäristön ja alueen elinvoiman kehittäminen.

Yllä mainitut näkökohdat on otettu huomioon mittavassa strategiatyössä ja tavoitteet on dokumentoitu siltä osin kuin ne määrittävät kunnan kehityssuuntaa ja painopisteitä. Närpiön kaupungin strategia sisältää näin ollen kuntalain kuntastrategialta edellyttämän dokumentaation.

Strategiatyö perustuu kuntalain edellyttämällä tavalla arvioon kunnan nykytilanteesta sekä tulevista toimintaympäristön muutoksista ja niiden vaikutuksista kunnan tehtävien toteuttamiseen. Kuntastrategiassa tulee määritellä myös sen toteutumisen arviointi ja seuranta. Kuntastrategia on otettava huomioon kunnan talousarviota ja taloussuunnitelmaa laadittaessa (kuntalaki 110 §), ja se tarkistetaan vähintään joka neljäs vuosi.

Strategian tarkoituksena on siis luoda perusta ja muodostaa yhteisymmärrys kunnan kehityssuunnasta ja tärkeimmistä painopistealueista. Se toimii kunnan päättäjien ja henkilökunnan tärkeimpänä strategisena ohjausasiakirjana. Strategian linjaukset ovat toimintasuunnitelman tavoitteiden, tehtävien päätösten ja toteutettujen konkreettisten toimenpiteiden perusta.

Tavoitteena on, että Närpiön kaupungin strategia olisi niin helposti ymmärrettävä, tiivis ja selkeä, että sitä voitaisiin käyttää lähtökohtana myös kunnan asukkaiden ja yrittäjien sekä ulkopuolisten yhteistyökumppaneiden kanssa käytävässä vuoropuhelussa. Siksi strategian pääpiirteet on tarkoitus julkaista myös erillisenä suppeampana helppolukuisena versiona.

Pitkän aikavälin kestävä kehitys kohti valittuja painopistealueita ja asetettuja tavoitteita edellyttää jatkuvaa yhteistyötä, vuoropuhelua ja viestintää sisäisesti kunnassa sekä kunnan ulkopuolisten toimijoiden ja järjestöjen kanssa. Kunta on esim. riippuvainen hyvästä yhteistyöstä Pohjanmaan hyvinvointialueen ja Pohjanmaan työllisyysalueen kanssa, koska asukkaiden hyvinvointiin, terveyteen, työllisyyteen ja kotoutumiseen liittyvät rajapinnat ovat osittain näiden vastuulla.

Strategian kohderyhmä on laaja, minkä vuoksi olemme Närpiössä laatineet strategian yhteistyössä keskeisten sidosryhmien kanssa seuraavasti:

Kevät 2025	Nuorisokysely Kaupungin johtoryhmän työpaja Henkilöstökysely Viisi tulevaisuustyöpajaa asukkaille eri puolilla kuntaa
Syksy 2025	Kaupungin koululaisten kuvia ja tekstejä Työpaja yrittäjille Työpaja I kaupunginvaltuusto ja vaikuttamistoimielimet Esihenkilöiden työpaja Asukaskysely usealla kielellä Työpaja II kaupunginvaltuusto ja vaikuttamistoimielimet

Yhteenvedo kunkin kohderyhmän esiin nostamista näkökohdista on esitetty lyhyesti luvussa 7, *Paikallisten kohderyhmien visio Närpiölle 2030*. Asiaankuuluvia tilastotietoja ja ennusteita, Ruotsin alueiden ja kuntien tulevaisuusraporttia *Vägval för framtiden 5.1* (2025), SITRAn tulevaisuusbarometria, sekä Pohjanmaan liiton käynnissä olevaa maakuntastrategiatyötä on käytetty tukena toimintaympäristöanalyysin ja paikallisen tilannekuvan laatimisessa, joiden pääpiirteet on esitetty luvuissa 5 ja 6, alla.

5. Toimintaympäristöanalyysi

Tulevaisuutta ei voi ennustaa, mutta sitä voi ennakoida esimerkiksi työstämällä skenaarioita ja tunnistamalla mahdollisuuksia visioiden muodossa. Toimintaympäristöanalyysin tarkoituksena on kuvitella, miten olosuhteet voivat muuttua, mitkä suuntauksat voivat vaikuttaa kehitykseen, mitä voidaan pitää mahdollisena, todennäköisenä tai toivottavana. Mahdollisten, todennäköisten ja toivottujen tapahtumien kirjo on loputon ja kaiken tulevaisuutta käsittelevän ajattelun tarkoituksena on tuottaa parempia ideoita ja selvittää, mitä olisi tehtävä nyt toivotun kehityksen saavuttamiseksi (Nico Herlin, 18.3.2025).

Tulevaisuusinstituutti Sitran tulevaisuusbarometri (Rekola, Tuori & Vahti, 2025) on kyselytutkimus, jossa pyritään selvittämään 15-84-vuotiaiden suomalaisten näkemyksiä tulevaisuudesta. Tulokset osoittavat, että:

- Suomalaiset on kiinnostuneita tulevaisuudesta, muuta parempaan tulevaisuuteen uskoo yhä harvempi.
- Suomalaiset ovat toiveikkaampia oman kuin kotikunnan ja ihmiskunnan tulevaisuuden suhteen.
- Enemmistö, erityisesti nuoret, uskovat, että tulevaisuuteen voi vaikuttaa.
- Alueelliset erot tulevaisuuteen suhtautumisessa ovat suhteellisen pieniä.
- Sekä asukkaiden että päättäjien mielestä paikallisesta ja alueellisesta päätöksenteosta puuttuu innostavia visioita ja pitkäjänteisyyttä.
- Asukkaat korostavat näinä levottomina aikoina elämän peruskysymysten, kuten toimeentulon, hyvinvointivaltion säilyttämisen ja turvallisuuden merkitystä.

Tulokset viittaavat siihen, että on hyvät edellytykset ottaa asukkaat mukaan tulevaisuustyöhön, mutta on myös todennäköistä, että näkökulma on lyhytnäköisempi ja perustarpeita korostava.

Ruotsin alueiden ja kuntien tulevaisuusraportissa *Vägval för framtiden 5.1* (2025), joka tähtää vuoteen 2035, nostetaan esiin viisi ajankohtaista jännitekenttää:

Kuva 2. Viisi ajankohtaista jännitekenttää (Sveriges kommuner och regioner, 2025).

Raportissa määritetään ajankohtaisissa jännitekentissä kahdeksan megatrendiä, jotka koskettavat myös Närpiötä. Ensinnäkin on nähtävissä, että perinteinen edustuksellinen demokratia haastetaan ja yhteiskuntasopimus kyseenalaistetaan. Toinen tähän liittyvä suuntaus on taipumus antaa enemmän painoarvoa yksilöiden tai ryhmittymien tunnepohjaisille mielipiteille kuin luottaa tieteelliseen tutkimukseen ja asiantuntemukseen. Mediamaiseman muuttuessa disinformaation vastaista työtä on siis vahvistettava. Kolmatta trendiä voisi ehkä

kutsua koulutusrakenteiden murrokseksi ja jatkuvan oppimisen tarpeeksi nopeasti kehittyvässä työelämässä. Neljäs trendi liittyy siihen, että suurempi osa väestöstä ikääntyy ja kilpailu työvoimasta lisääntyy. Tämä on jo entuudestaan tuttu suuntaus Närpiössä, mutta asia tulee nyt entistä ajankohtaisemmaksi, kun myös muissa yhteisöissä tapahtuu samanlainen muutos.

Viides megatrendi on tekoäly potentiaalisesti tehokkaana myönteisen muutoksen välineenä. Siihen liittyy myös eettisten ja turvallisuutta koskevien haasteiden riski sekä tiedon epätasainen saatavuus, joka liittyy myös kiihtyvään digitalisaatioon. Seuraava trendi liittyy myös epätasa-arvoiseen jakoon, mutta kohteena ovat asukkaiden elinehdot kokonaisuutena. Kansainvälisesti mitattuna Suomi on tasa-arvoinen ja turvallinen maa, jossa on vähemmän yhteiskuntaluokkien välisiä rajoja. Samalla voidaan havaita tulo-, varallisuus- ja terveyserojen kasvaneen ja työmarkkinoiden ja viranomaisprosessien edellyttävän yhä suurempaa osaamista ja nopeutta, mikä voi johtaa useampien syrjäytymiseen.

Seitsemäs megatrendi pureutuu siihen, että ilmastonmuutos aiheuttaa luonnon monimuotoisuuden häviämistä ja muita vaikutuksia luontoon ja rakennettuun ympäristöön. Näitä vaikutuksia emme vielä oikein pysty hahmottamaan. Pitkäjänteisen kestävä sopeutumisen tarve toimii samalla uusien innovaatioiden ja paikallisten työskentelytapojen kehittämisen moottorina. Suomessa on kansainvälisesti katsottuna jo hyvä valmiustaso, mutta tässäkin kahdeksas megatrendi näkyy selvästi paljon suurempana keskittymisenä ja tietoisuutena yhteiskunnan henkisen sietokyvyn tärkeydestä kriiseissä ja varautumisena uhkiin, kuten ilmastonmuutokseen, kyberhyökkäyksiin ja geopolitiisiin konflikteihin. Eri megatrendien paikallisia ilmenemismuotoja sivutaan eri kohderyhmien vastauksissa siitä, millainen yhteiskunta Närpiön toivotaan olevan vuonna 2030.

Valmisteilla olevassa Pohjanmaan liiton maakuntastrategialuonnoksessa vuosille 2026-2029 nostetaan esiin seuraavat painopistealueet:

Kuva 3. Ehdotukset Pohjanmaan liiton maakuntastrategian 2026 - 2029 painopistealueiksi ja avainkäsitteiksi (Pohjanmaan liitto, 2025a).

6. Paikallinen tilannekuva

6.1 Elinkeinoelämä

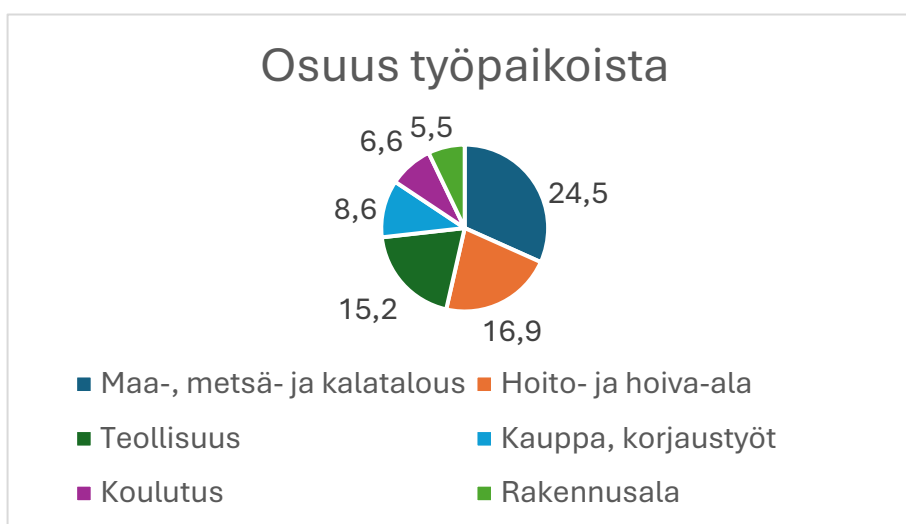
Yritysten lukumäärä on Närpiössä korkea ja yrittäjyys yleistä. Keskimääräinen työttömyysaste oli 3,6 % vuonna 2024 ja suhteellinen työllisyysaste 82,1 % vuonna 2023, molemmat huomattavasti maan keskiarvoa paremmalla tasolla. Yritystiheys on suhteellisen korkea (2024): 11,7 % verrattuna maan keskiarvoon, joka on 8,3 %.

Työpaikkaomavaraisuus oli vuonna 2023 106,3, mikä on valtakunnallisesti erittäin hyvä tulos, mutta ei kuitenkaan suomenruotsalaisten kuntien korkeimpia. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että kaupungissa on enemmän työpaikkoja kuin työvoimaan kuuluvia työllisiä, jotka asuvat alueella. (Rosenblad, 2025)

Närpiön elinkeinorakenne poikkeaa useimmista muista Suomen kunnista. Suurimpien toimialojen mukaan jaoteltu yrityskanta näyttää tältä (suluissa kansallinen vertailulukku):

- Maa-, metsä- ja kalatalous 27,4 % (5,6 %)
- Kauppa, moottoriajoneuvojen korjaus 15 % (12,7 %)
- Rakennusala 10,8 % (13,2 %)
- Teollisuus 7,7 % (6,4 %)
- Laki, talous, tiede ja teknologia 6,9 % (15,2 %)
- Kuljetus ja varastointi 6,3 % (6,2 %)
- Kiinteistöalan toiminta 6,1 % (7 %) (Dynamo Närpes, syyskuu 2025)

Kaikista tilastoiduista aloista maatalous ja erityisesti puutarhaelinkeino tarjoavat suurimman osan työpaikoista. Näitä seuraavat hoito- ja hoiva-ala, teollisuus, kauppa ja korjaustyöt, koulutus ja rakennusala. Työpaikkojen jakautuminen kuudelle suurimmalle toimialalle on esitetty alla olevassa kuvassa 4:

Kuva 4. Työpaikkojen jakautuminen kuudelle suurimmalle toimialalle (Dynamo Närpes, 2023).

Yksityisen sektorin arvonlisäyksen osuutta tarkasteltaessa yksityinen palvelusektori on kärkisijalla (44,4 %). Seuraavina ovat teollisuus (25,9 %), alkutuotanto (23,4 %) ja rakennusala (6,3 %) (Rosenblad, 2025).

MDI:n elinvoimatutkimuksessa vuodelta 2025 annetaan Suupohjan rannikkoseudun ja Pohjanmaan maakunnan elinvoimapolitiikalle melko hyvät arvosanat (noin 7,5/10), mutta tutkimus perustuu valitettavasti hyvin vähäiseen määrään paikallisia vastauksia.

6.2 Väestö

Väestönkehitys on pysynyt varsin vakaana viimeiset 10 vuotta jatkuvan ulkomailta paikkakunnalle suuntautuvan muuton ansiosta, minkä vuoksi ulkomaalaistaustaisten asukkaiden osuus on Närpiössä nykyään yksi Suomen kuntien korkeimmista. Kehitystä on havainnollistettu alla olevassa kuvassa 5.

Kuva 5: Ulkomaalaistaustaisten asukkaiden osuuden kehitys 1990-2024 (Närpiön kaupunki, 2025).

Kielisuhteet eroavat hieman ulkomaalaistaustaisten osuudesta. Ruotsinkielisten asukkaiden osuus oli 73,3 % vuonna 2024. Suomea äidinkielenään puhuvien osuus oli 4,9 % ja muuta kuin ruotsia tai suomea äidinkielenään puhuvien osuus 21,8 %.

Ikärakenne oli vuonna 2024 seuraava: 0-14-vuotiaita 15,7 %, 15-64-vuotiaita 56,3 %, yli 64-vuotiaita 28,0 % (Närpiön kaupunki, 2025). Närpiössä asuu suhteellisen paljon ikäihmisiä, ja paikkakunnan erityispiirteenä on myös huomattavasti kansallista keskiarvoa suurempi yli 85-vuotiaiden asukkaiden osuus. Närpiön seniorit osallistuvat aktiivisesti ja monin eri tavoin kaupungin kehittämiseen ja ryhmä onkin paikallisyhteisön merkittävä voimavara. Lasten ja nuorten osuus on ollut melko pieni, mutta ryhmän koko on maltillisesti kasvanut viime vuosina muuttoliikkeen ansiosta. Paikkakunnalle suuntautuva muutto on myös vaikuttanut työikäisen väestön osuuden pysymiseen melko vakaana, mikä on keskeistä paikallisten yritysten toiminnan kehittämismahdollisuuksien ja myös julkisen sektorin henkilöstötarpeiden kannalta.

Tilastokeskuksen ennusteiden mukaan väkiluku kasvaa vuoteen 2045 mennessä kuudessa Pohjanmaan kunnassa, joista Närpiö on yksi. Tämä ennuste on periaatteessa täysin riippuvainen maahanmuutosta. Työikäisen väestön odotetaan kasvavan kahdeksassa Pohjanmaan kunnassa, mm. Närpiössä ja Kaskisissa. Alle 15-vuotiaiden lasten määrän odotetaan sen sijaan vähenevän kaikissa Pohjanmaan kunnissa Luotoa ja Närpiötä lukuun ottamatta. (Pohjanmaan liitto, 2025b).

6.3 Ympäristö

Närpiön kaupungin elinkeinoelämä on energiavaltaista. Vuonna 2023 päästöt olivat asukasta kohden 11.9 tCO₂e, eli huomattavasti kansallista keskiarvoa (4.9 tCO₂e asukasta kohden) enemmän. Vuosina 2005-2023 kokonaispäästöt ovat kuitenkin vähentyneet -54 %. Tulos on huomattavasti kansallista keskiarvoa (-37 %) parempi ja johtuu pääasiassa tuulivoimarakentamisen tuottamista päästöhyvityksistä. Vuonna 2023 kunnan kolme suurinta päästösektoria olivat *muu lämpö*, *kulutussähkö* ja *maatalous*. Muu lämpö on vähentynyt -35 % vuosina 2005-2023. (SYKE)

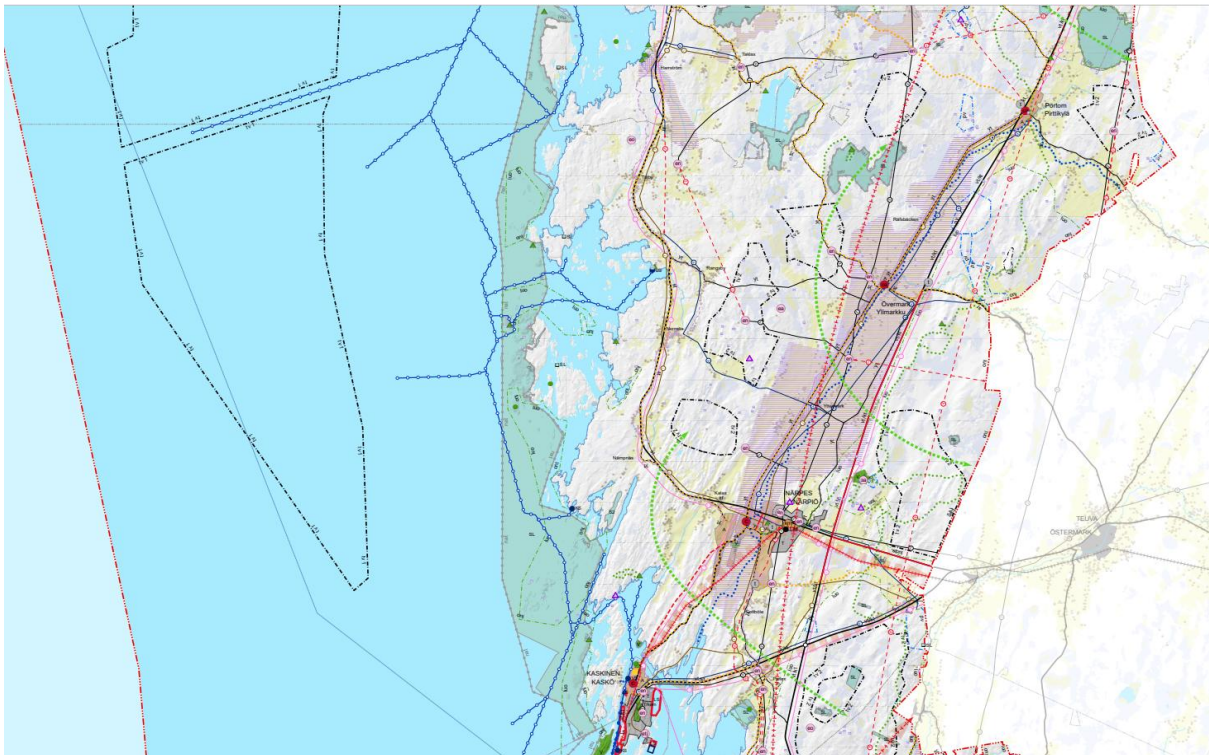
6.4 Maantieteellinen sijainti

Myös kaupungin maantieteellinen sijainti ja infrastruktuuri vaikuttavat kehitysmahdollisuuksiimme. Kaupungin maapinta-ala kasvaa vähitellen maankohoamisen seurauksena. Se on nyt 978 km², josta viljeltyä pinta-alaa on 195 km².

Närpiötä voi kuvailla alavaksi rannikkokaupungiksi. Rannikon pituus on 45 kilometriä ja rantaviivan kokonaispituus noin 700 kilometriä. Väestö on keskittynyt osittain ns. rantakyltiin ja osittain Närpiönjokea ympäröivään laaksoon ja kylärakenne on varsin vakaa.

Etäisyydet kaupungista muihin keskuksiin ovat tuntuvat. Valtatie 8 kulkee 5 kilometrin etäisyydellä Närpiön keskustasta. Kaskisten ja Seinäjoen välinen rautatie tavaraliikenteelle kulkee kaupungin läpi, mutta se ei ollut käytössä vuonna 2025. Tavaraliikenteen syväsatama sijaitsee Kaskisissa. Lähin lentokenttä, rautatieasema ja henkilöliikenteen satama sijaitsee Vaasassa. (Närpiön kaupunki, 2025)

Hiljattain hyväksytty Pohjanmaan maakuntakaava 2050 asettaa myös tietyt puitteet kaupungin kehittämiseksi. Tämä tarkoittaa esim. uusien laajempien maatuulivoima-alueiden rajoittamista. Alla olevassa kuvassa mustalla katkoviivalla merkityt alueet ovat osoitettu tuulivoimalle maalla ja aluevesillä. Maakuntakaavassa mainitaan myös tarve rannikolla kulkevalle rautatieyhteydelle ja vetyputkelle, jotka molemmat kulkisivat Närpiön poikki pohjoisesta etelään, vaikka näiden tulevien yhteyksien sijaintia ei ole tässä vaiheessa määritetty.

Kuva 6. Kuva Pohjanmaan maakuntakaavan 2050 aluevarauksista (Pohjanmaan liitto, 2025c).

7. Paikallisten kohderyhmien visiot Närpiöstä 2030

Tässä luvussa esitetään yhteenveto eri sidosryhmien näkemyksistä siitä, mikä Närpiössä on parasta, sekä visioita ja ehdotuksia siitä, millainen Närpiön halutaan olevan vuonna 2030 tai yleisemmin tulevaisuudessa. Aineistoa on kerätty sekä kyselylomakkeilla että työpajojen kautta ja sitä on käytetty valtuustojen ja vaikuttamistoimielinten strategiatyön pohjana syksyllä 2025.

7.1 Lapset ja nuoret

Alakoululaisista osa 2. ja 5. luokan oppilaista on syyskuussa 2025 kertonut sanoin ja kuvin, mitä he pitävät Närpiössä parhaana ja mitä paikkakunnalle kaivattaisiin.

Parhaimpina puolina mainitaan useita Närpiön suurista teollisuusyrityksistä, hyvät tilat harrastamiselle sekä maaseutu, jossa on metsää, eläimiä ja pientaloja. Myös erilaiset palvelut, jotka liittyvät lukemiseen ja kauppaan, sekä suhteet perheeseen ja ystäviin esiintyvät aineistossa.

Osa lapsista antaa konkreettisia ehdotuksia ympäristön pitämiseksi siistinä. Monet toivovat paikkakunnalle kauppoja, joiden valikoimaan kuuluisivat muun muassa erilaiset pikaruokat, ja eläimiin liittyviä kauppoja. Koska vapaa-ajanviettopaikkoja arvostetaan, ei ole myöskään yllättävää, että esille nousee myös useita konkreettisia vapaa-aikaan liittyviä ehdotuksia, kuten suurempi puisto, lisää urheilukenttiä, korkeammat keinut, historiallinen museo, eläintarha, koirapuisto ja Manga-kirjoja kirjaston kokoelmaan.

Keväällä 2025 tehty nuorisoselvitys osoittaa, että nuoret toivovat Närpiön olevan kaupunki, jossa he saavat tuntea osallisuutta, turvallisuutta ja yhteisöllisyyttä. He haluavat paikkoja, joissa he voivat tavata, olla oma itsensä ja kehittyä harrastuksissaan riippumatta siitä, missä päin kaupunkia he asuvat. He haluavat paikkojen edistävän hyvinvointia, olevan hauskoja ja inspiroivia. Monenlaista harrastustoimintaa mainitaan, kuten musiikki, elokuvat, pelit ja luova toiminta, mutta tarvitaan myös paikka, jossa voi vain viettää aikaa ystävien kanssa.

Nuoret korostavat turvallisuutta ja tarkoittavat tällä niin fyysistä turvallisuutta kuin turvallisia ihmissuhteita, keskinäistä kunnioitusta ja yhteenkuuluvuutta. Nuorten toiveet voidaan tiivistää seuraavasti:

- tarjolla paikkoja, joissa he voivat tuntea olonsa kotoiseksi ja tervetulleeksi,
- tilaisuus osallistua ja vaikuttaa toiminnan sisältöön ja suunnitteluun,
- turvallisia ympäristöjä, joissa on tarjolla sekä vapautta että tukea,
- tarjolla harrastustoimintaa monenlaiset kiinnostuksen kohteet huomioiden,
- käytössä kohtaamispaikkoja sekä keskustassa että kylissä.

7.2 Aukastyöpaja

Aikuisväestön osallistava strategiatyö aloitettiin viidellä tulevaisuustyöpajalla, jotka pidettiin eri puolilla kuntaa alkukesästä 2025. Osallistujat saivat kuvailla, millaiselle arvopohjalle haluaisivat Närpiön kuntana rakentuvan vuonna 2030 ja mitä toimenpiteitä tämä edellyttäisi. Työpajojen tulokset osoittavat, että osallistujat toivoivat kaupungin väkiluvun kasvavan tulomuuton ja paluumuuton kautta, ikärakenteen olevan tasapainossa, sujuvaa kotoutumista ja perhekeskeisyyttä.

Osallistujat korostivat yhteisöllisyyden, turvallisuuden ja erilaisten kohtaamispaikkojen merkitystä. Halutaan monipuolista vapaa-aikatoimintaa koko kunnan alueelle, palveluja lähellä asukkaita, sukupolvet yhdistävää toimintaa ja tervettä maalaisjärkeä arvostavia laadukkaita kouluja. Myös vanhustenhuolto nousi esille teemana, mutta sen järjestäminen ei kuitenkaan enää kuulu kuntien toimivaltaan. Elinkeinoelämään liittyen tärkeänä pidettiin turvallisia työpaikkoja ja kirjon laajentamista monipuolisemmaksi. Ympäristöön liittyvistä teemoista korostettiin kiertotaloutta, maaseutuidyllin säilyttämistä, merituulivoiman välttämistä sekä pyrkimystä kehittyä jatkuvasti hyvään suuntaan. Yhdyskuntarakenteen ja liikenteen osalta tuotiin esille elävien kylien merkitys,

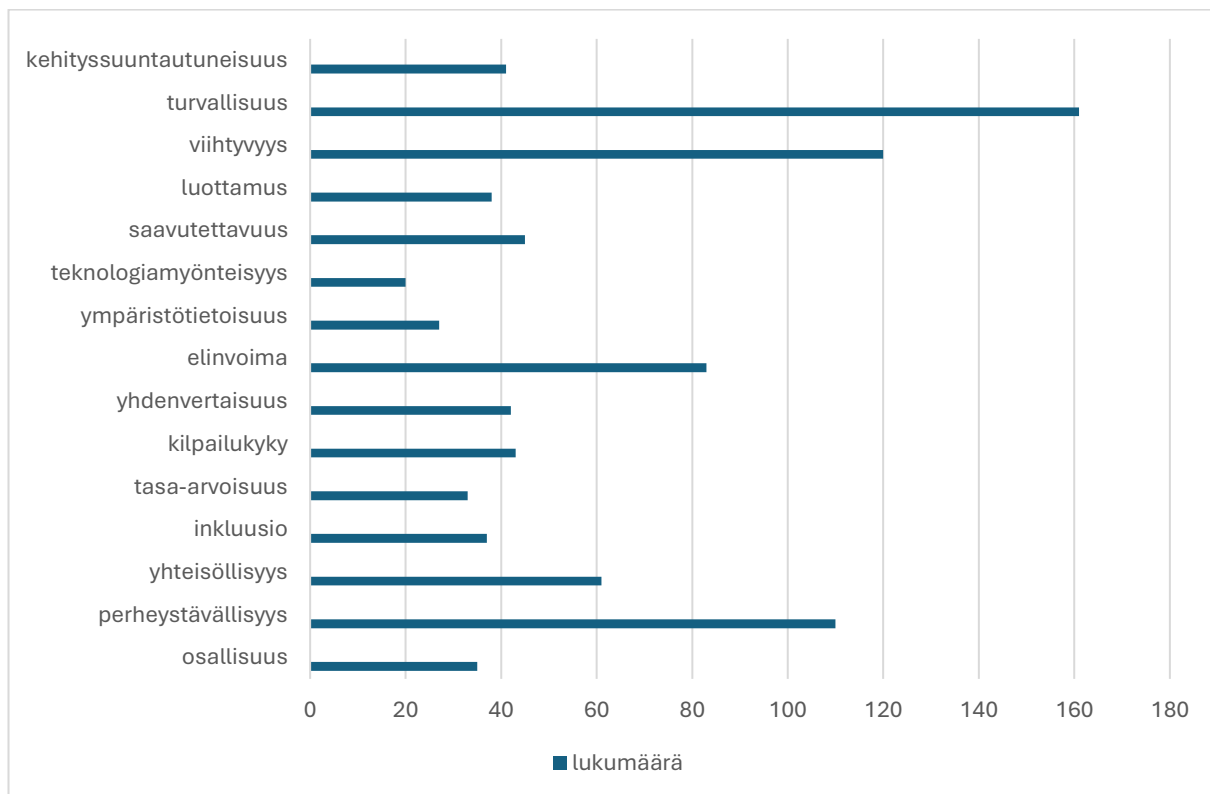
asuntojen saatavuus, paikalliset koulut, turvallinen sähköjakelu, toimiva infrastruktuuri, teiden kunto ja paikallis-/julkisen liikenteen parantaminen.

Ehdotetut toimenpiteet käsittelivät seuraavia asioita:

- Nuorten yrittäjyyden tukeminen
- Asuin- ja teollisuustonttien saatavuuden varmistaminen
- Inventointi ja asuntojen rakentaminen
- Vuokra- ja palveluasuntojen saatavuus
- Todellisten työssäkäyntialueiden ja joukkoliikenteen tarkastelu
- Tiettyjen alueiden rauhoittaminen teollisuudelta
- Kannustaa useampia yrityksiä sijoittumaan Närpiöön
- Kielikylpykoulu
- Yhteisöllisyyden ja keskinäisen vastuun ja toisistamme välittämisen vahvistaminen
- Aikuisten vapaa-ajanviettomahdollisuudet
- Teiden parantaminen ja leventäminen, sekä pyörätiet
- Panostaminen vaihtoehtoihin energialähteisiin
- Saavutettava ja edullinen vapaa-aikatoiminnan tarjonta
- Koulutustarjonnan laajuus ja elinkeinoelämän tarpeisiin vastaaminen

7.3 Asukaskysely

Syksyn 2025 lyhyessä asukaskyselyssä asukailta kysyttiin, mitkä arvot/avainsanat ovat heidän mielestään tärkeimpiä kaudelle 2026-2029. Yhteensä 244 henkilöä vastasi kyselyyn, joka oli saatavilla sähköisesti ja paperimuodossa neljällä kielellä. Alla oleva kuvio 7 osoittaa, että tärkeimmät arvot olivat turvallisuus, viihtyvyys, perheystävällisyys, elinvoimaisuus, yhteisöllisyys ja saavutettavuus.

Kuva 7. Kooste eri arvojen/avainsanojen priorisoinnista asukaskyselyssä syksyllä 2025.

Asukaskyselyssä ensisijaisiksi kehittämisalueiksi tai tavoitteiksi nousivat seuraavat asiat:

- asukkaiden lähipalvelut
- asukkaiden hyvinvoinnin vahvistaminen

- saavutettava harrastustarjonta
- toimiva infrastruktuuri
- kestävä kouluverkko

Avoimeen kysymykseen, jossa tiedusteltiin mikä Närpiössä on parasta, tuli monenlaisia vastauksia, mutta toistuvana teemana oli, että Närpiö on turvallinen, luonnonkaunis kaupunki, jossa on yhteisöllisyyttä, hyvät palvelut ja tarmokas väestö, joka uskoo tulevaisuuteen.

Kehittämisehdotukset olivat moninaisia kattaen kaikki kunnan tehtävät ja jossain määrin myös muiden viranomaisten vastuulla olevia asioita. Tämä osoittaa, että asukkaat toivovat kaupungin kehittyvän edelleen hyvään suuntaan koko laajassa tehtävässään, johon kuuluvat toimivat ja turvalliset koulut, perheystävällisyyden edistäminen, harrastustarjonta vapaa-ajalle, liikenneturvallisuus, kaksisuuntainen kotoutuminen, elinkeinoelämän edistäminen ja tulo/paluumuutto, avoimet demokraattiset prosessit, sekä pitkäjänteisyys ja taloudellinen kestävyys kunnallisessa päätöksenteossa. Useat kommentit korostivat vahvana ja itsenäisenä kuntana pysymisen merkitystä sekä sitä, että tuulivoiman lisärakentamista tulisi harkita huolellisesti tai välttää.

7.4 Työpaja yrittäjille

Paikkakunnan yrittäjille järjestettiin syksyllä 2025 oma työpaja, jossa käsiteltiin sekä asukas- että yrittäjänäkökulmaa. Avainsanoiksi Närpiölle kuntana vuonna 2030 haluttiin seuraavat: innovaatio, edellytykset, koulutus, luonto, kulttuuri, monipuolisempi elinkeinoelämä, väestönkasvu, merenläheinen asuminen, virkeä vuoropuhelu elinkeinoelämässä, yhteisöllisyys, elinvoimaisuus.

Työpajan osallistujien ehdottama toimenpidepaketti on laaja ja varsin visionäärinen:

- Asuminen – Meren lähellä asuminen vapaammaksi, houkuttelee paluumuuttajia ja uusia asukkaita.
- Koulutus – Tarvitaan yritystoimintaa varten, yrittäjäkoulutusta kaikille tasoille, suurta kehittämispotentiaalia. Ammatillisen koulutuksen laatu on varmistettava.
- Yrittäjäyhdistykset – Enemmän yhteistyötä yrittäjäyhdistysten välillä ja monipuolisempaa yhdistystoimintaa.
- Yrityskierros – Kohderyhmänä Närpiön asukkaat, yrittäjät, Dynamo Närpes, tarkoituksena luoda tietoisuutta ja tuoda elinvoimaa kaupunkiin ja ympäröiviin kyliin. Opintovierailut myös osaksi koulutusta, mahdolliset tulevaisuuden työpaikat esille.
- Ympäristöluokitukset – Närpiölle oma ympäristöluokitus, joka antaa mahdollisuuden kilpailla tilanteessa, jossa ympäristövaatimukset ovat yhä korkeammat.
- Elinkeinoelämän monipuolistaminen – Uutta ajattelua, innovaatioita, tärkeää saada näkyvyyttä messuilla ja tehdä yhteistyötä. Innovaatiokeskus, uusien työtilaisuuksien luominen.
- Matkailu – Paluumuuttajien ja uusien asukkaiden houkuttelevaaminen, uusia matkailuyrityksiä koordinoimalla.
- EU:n kulttuuripääkaupunki 2030 – Närpiö voisi olla EU:n kulttuuripääkaupunki 2030.
- Tutkimus, kehitys, innovaatio – Hautomotoiminta, tuodaan yhteen luovat ympäristöt, riskipääoma, suuret yhtiöt voivat esitellä havaittuja ongelmakohtia, joihin innovaattorit tuovat ratkaisuja.

7.5 Kaupungin henkilöstö

Keväällä 2025 kaupungin johtoryhmä asetti tulevaisuuden palveluverkoston keskiöön. Ensisijaisina strategioina ja toimina olivat väestöennusteiden, taloudellisen elinvoiman, ja Närpiön brändin pohjalta pitkällä tähtäimellä kestävä palveluverkon rakentaminen yhdessä luottamushenkilöiden kanssa.

Kevään 2025 henkilöstökyselyssä (johon vastasi 260 henkilöä) esitettiin kaksi kuntastrategiaan liittyvää kysymystä. Henkilöstön ylivoimaisesti tärkeimpänä pitämä kehittämisalue oli henkilöstön hyvinvointi. Sen jälkeen yleisimmät olivat asukkaiden mahdollisuus kehittyä ja voida hyvin, asianmukaiset toimitilat, hyvä sisäinen ja ulkoinen viestintä, sekä toiminnan pitkäjänteinen suunnittelu.

Esitetyt toimenpiteet liittyivätkin pitkälti myös erilaisiin henkilöstöetuihin ja tapahtumiin, mutta myös teemoihin kuten säännöllinen kiinteistöhuolto ja oikea mitoitus, säännöllinen sisäinen tiedottaminen, johtamiskoulutus, ilmastotyön pitkäjänteisyys ja erilaiset elinkeinopoliittiset toimet.

Syksyllä 2025 esimiehille pidetyssä työpajassa esille nousivat seuraavat arvot Närpiön tulevaisuuden perustana: Turvallisuus, yhteisöllisyys, innovaatiot / tulevaisuuden ajattelu / uudella tavalla ajattelu, laadukas koulutus.

Ehdotettu arvopohja on hyvin linjassa sen kunnan kanssa, joka halutaan rakentaa. Esimiesten esille tuomia arvoja olivat turvallisuus, yhteisöllisyys, kunnianhimo, yrittäjyys/yrittäjäystävällisyys, elämänlaatu, hyvinvointi, kestävyys, ja avoimuus. Toimenpiteisiin liittyen mainitaan hyvinvoiva henkilöstö, taloudellinen tasapaino, toimiva infrastruktuuri, inklusio ja kaksisuuntainen kotoutuminen, yhteiskunta, jossa on tilaa kaikille, erilaisuuden hyväksyminen, panostukset kaikille sopiviin aktiviteetteihin, henkilöstön ja asukkaiden välisen vuoropuhelun vahvistaminen, aktiivinen maapolitiikka, viheralueet, yhdistyselämän aktiivinen tukeminen, moniammatilliset verkostot, kaikille saatavilla olevat asunnot sekä innovaatiot.

"Yhdistämällä teknologisen kehityksen, kestävyuden ja sosiaalisen vastuun Närpiö voi vahvistaa asemaansa tulevaisuuteen suuntautuvana ja elävänä pikkukaupunkina."

(Lainaus henkilöstökyselystä)

Lähteet

Dynamo Närpes, tilastokooste 2023.

Dynamo Närpes, tilastokooste, syyskuu 2025.

Kuntalaki 410/2015. Finlex [Kuntalaki | 410/2015 | Lainsäädäntö | Finlex](#)

MDI (2025). *Kouluarvosana elinvoimapolitiikalle*.

Nico Herlin, luento Vaasan teatterissa 18.3.2025.

Närpiön kaupunki (2025). *Toimintakertomus 2024*. [Ohjausasiakirjat](#)

Pohjanmaan liitto (2025a). *Pohjanmaan liiton maakuntastrategian 2026-2029 tavoiteluonnos*. [PowerPoint-esitys](#)

Pohjanmaan liitto (2025c). *Pohjanmaan maakuntakaava 2050, Kaavakartta C*. [Kartta-C.pdf](#)

Pohjanmaan liitto (2025b). *Pohjanmaan kompassi*. Väestö. [Väestö » Pohjanmaan kompassi](#)

Rekola, S., Tuori, S. & J. Vahti (2025). *Tulevaisuusbarometri 2025 – luottamus tulevaisuuteen koetuksella*. SITRA. [Tulevaisuusbarometri 2025 - Sitra](#)

Rosenblad, L. (2025). *Svenskfinland lever av industrin – starka företag tryggar svenskan framtid*. Tankesmedjan Magma. [Svenskfinland lever av industrin – starka företag tryggar svenskans framtid – Magma](#)

SYKE. SYKE – Kuntien ja alueiden KHK-päästöt. [SYKE – Kuntien ja alueiden KHK-päästöt](#)

Sveriges regioner och kommuner. (2025). *Vägval för framtiden 5.1. En spaning mot år 2035*. [Vägval för framtiden 5.1](#)

Tilastokeskus (2025). Väestö. [Väestö 31.12. Taajama- ja haja-asutusalueväestö iän ja sukupuolen mukaan kunnittain, 2024. PxWeb](#)